

ઈસમાઈલી-ચાબુક. નાં ૪.

અથવા

લખનાર—

નાનુભાઈ રતનસી.
મોલમીનવાળા.

ઈસમાઈલી એકચતા.

પ્રગટ-કર્તા,
મીં એ. જે.

ચુનારા.

કીમત એ આના.
પ્રતિ રૂ. ૦૦૦ મા. ૧૫ ૧-૧૮

છપાય છે ! નામ નોંધાવો ! છપાય છે !

છ. સા. ઉ. મંડળ હસ્તક્રમાં પુસ્તકો.

ખોળ દીન દર્શક

યાને

ખોળ પંથ દરપણના આઠે ભાગનું ખંડન.

મજકુર પુસ્તકમાં અમરેલીવાળા મીં કાખાએ સતપંથ ના નામે જે જે કલ્પીત અને ખોટી દલીલો કરી ખોળાએ અસલ ઇસ્ના અશરી હતા એમ સાબેત કરવા જે જે અધુરા હવાલાઓ અને અધુરા આધારો લીધા છે તેની પુરતી વીગતો આરભાયા કેસ તથા ચુકાદો, હાજી ખીખી કેસ તથા ચુકાદો તથા તેનાં ખરા મુદ્દાઓ સંપૂર્ણ વિગત સાથે તથા અસલ ધારમોક પુસ્તકોની ખરી દલીલો તથા માસ્તર વ નીલાઈ નાનજીએ સરળ ભાષામાં લખીને મીં કાખાએ ધારણ કરેલી ખોટી વળણનું પોકળ ખોલી આપ્યું છે. અને તે સાથે સતપંથની ખરી સમજની સત્તાવાર દલીલો દરેક સત્ય જાણવા ઇચ્છનારને તથા ખોળ નામ ધરાવનારાઓને પણ મનન કરવા યોગ્ય છે. હજી દાર આઠે ભાગનાં જવાબેનાં ગ્રંથની કીમત રૂ. ૧, રાખવામાં આવી છે, લખો.

ધી ખોળ સિંધી છાપખાનું,

૧૧૩, પાલખી મહોલા મુંબઈ-૬.

ગુજરાત વિદ્યાર્પઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૩ ૨૮

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઈસ્લામી ઝેડુયતા

વિષય પૃ૭૨૪:૪

યા અહીં મહદ્.

ઇસ્લામી ઐક્યતા.

પાક દીને ઇસલામની સત્યતાના પુરાવામાં આપણે દરેક ફિરકા માટે વિચાર કરશું તો દરેક ફિરકામાં પણ ખાસ ઇસલામ મત રૂપી લક્ષ્ય ણિંદુ એકજ છે. શીઆ શુન્ની એ મત સિવાયના નહિં જેવા મતફેર માટે ધણીજ ભીન્ન બેદતની લોખંડી દીવાલો હસ્તી ધરાવે છે. તે માટે જવાબદાર કોણ ?

એ પ્રશ્નના જવાબમાં ખુદ્દુ જણાઇ આવે છે જે, આપણે દરેક શીરકાવાળા ઇસલામી ભાઇઓની નજીવી લુ-લનુ ધણું માહું પરિણામ આવ્યું છે.

એક ફિરકાવાળો-ખીજ શીરકાના અકીદા પસંદ કરી તેમાં બળી ન જાય તે માટે દરેક શીરકાએ પોત પોતાની

હસ્તામી પવિત્ર રહીઓનો પ્રકાશિત સત્ય પ્રચાર વધારવા
 જોઈએ. તે સાથે બીજા દરેક શીરકા તરફ સદ્ભાવ દર્શાવી
 હસ્તામી ઐક્યતાની પણ સભાળ રાખવી જોઈએ તેવી
 રીતે એક શીરકા સાથે અહલે ઇસલામનું રક્ષણ થવાનું
 ઇસલામી ભાઈઓના લક્ષમાં રહ્યું નથી.

એક શીરકાના રક્ષણ થવાના વાસ્તવિક માર્ગથી વિ-
 રુદ્ધ બીજા દરેક શીરકાઓને વખોડવું કે તે તરફ અભાવ
 દર્શાવવાથી રક્ષણ થઈ શકવાનું માની બેઠા છે.

પરસ્પર અભાવ ઉત્પન્ન કરાવે એવી કેળવણીનો
 પાઠ ભવિષ્યની ઇસલામી પ્રજામાં એકસંધી નાખી દે તે
 ઇસલામી અધિક્યતાનો માર્ગ મુશ્કેલી ભરેલો થઈ પડે.

અભાવ અને બીન્નતાના લીધે ઇસલામી ધાર્મિક ઉત્-
 મ નસીહતો પણ જોઈએ તેવો ફાયદો પુગાડતી નથી અને
 અધિક્યતામાં ખામી રહ્યાના માઠાં ફળોનો કડવો અનુભવ
 ઇસલામી આત્મને ધણો મેળવ્યો છે પણ હવે પુદાના
 મકરાના છે કે, આજના જમાનામાં સુધારે થવા
 શક્ય છે.

હિંદુ ક્રિશ્ચિયન કે દરેક કોમોને એક જ ખુદાની મખ-
લુકાત ગણી પરસ્પર માનવ જાતીનો પવિત્ર પ્યાર દ્રશાવાય
છે. અવર કોમો સાથે પણ અધિક્યતા રાખ્યાથી પરસ્પર
મદદનીસ થઈ પરસ્પરના લાભો સંભાળી શકાય છે. તો
એક જ નખીનુ નામ લઈ કલમો પડનારી ઇસલામી આલમ
પરસ્પર સદ્ભાવ શા માટે નહિં દર્શાવે ?

ખરેખર આજનો જમાનો જાગૃતીનો છે. દરેક કેળ-
વાએલા ઇસલામી ભાઈઓના અંતઃકરણમાં ગુમાઇ ગયેલી
અધિક્યતા પાછી હાથ કરવાનોજ સવાલ ચર્ચાઈ રહ્યો છે.

આજનો જમાનો સાહિત્યનો છે, સાહિત્યદ્વારા સારો
પવન કે માડો પવન ફેલાવી શકાય છે. કેટલાક ઇસલામી
વિદ્વાન ભાઈઓ સાહિત્યદ્વારા ઇસલામી એકપંખીનો પવન
ફેલાવી ઇસલામની સેવા બજાવી રહ્યા છે. તેવો ખુદાનુમા
પવન (અધિક્યતાનો) પ્રસરીયાથી જરૂર ઇસલામી આલમને
લાભ થશે.

પણ કોઇ કોઇ ઇસલામી વિદ્વાનો સાહિત્ય સેવા બ-
ર્મની મનુનંતાથી બચાવે છે, એક શીરકાની સાંકડી હાથમાં

ધર્મ પર વધુ પ્યાર ધરાવનાના અનુનમાં અહલે ઇસલામનું અધિક્ય રક્ષણ જોઈ શકતા નથી. જ્યારે કેળવાએલો વળ ઇસલામની દરેક જિમ્મરીઓને અરાબર સમજી શકે છે, તે તે જિમ્મરીઓ માટે વ્યાજખી બનાવે સાહિત્યદ્વારા કરે છે. અરેબર તેના વિશાળ અને વ્યાજખી વલણવાળા અપક્ષ-પાત સાહિત્ય સિવાય ખીજો કોઈ પણ સાહિત્યથી ઇમ-લામી આત્મને ફાયદો પ્રગવાને નથી.

અત્રે દીલગીરી સાથે જણાવવું પડે છે જે, એક અસના અશરી લેખક હાલ થોડો વખત થયા, નામદાર આગાખાનની મુરીદીમાંથી નીકળી મધ્ય પછી તે જે જે, સાહિત્યો લખી રહ્યો છે, તેમાં સત્યતાની ખો નથી એટ-લુંજ નહી પણ ઉલટા સુલટા પરસ્પરના વિરુદ્ધ જતા પો-તાના વિચારો (લખાણો) જેમ ફાવે તેમ રજૂ કરી, ઇસલામી અધિક્યતાના માર્ગમાં કંટક રૂપે દસ્તી ધરાવે છે. તે અનુનતા કે નિર્દોષતાથી નહી, પણ જાણી જુજીને સત્ય અને અસત્ય જાણના છતાં અંતઃકરણની સત્યતા છુપાવી, હાહાકારો જુજુ લખે છે જેથી દીલગીરી સાથે આ ઇસ-

લાભી અઠકિયતાના સવાલમાં તેને યાદ કરવા પડ્યા છે. ખરેખર મીઠા એદલત ધનજી કાચા પોતાની વિદ્વાનો તદ્દન ગેર ઉપયોગ કરી રહ્યા છે.

તે સિવાય કેટલાક ઇસલામી ભાઈઓ કોઈ સાથેના કશાપણુ રાગ-દ્વેષ સિવાય પોતે એક ખરા માની લીધેલા અકીદા ધર્મ ઝનુનતાના આવેશમાં છુટથી જાહેર કરે છે જો કે તેવા વિદ્વાન ભાઈઓ તદ્દન નિર્દોષ છે તો પણ તે ઝનુની નિર્દોષતા ઇસલામી-એકસંપીમાં ફડચા પાડી “આ લોકો જાહેલ અને આ લોકો કાફર” એવી રીતનો તડને ફડ-ઇ-સાફ આપનારા વિદ્વાનો કે કીયામતના જજો વિદ્વાનોની સાહિત્ય સેવાથી ફાયદો થવાને બદલે નુકશાનજ પુગે છે. તેવા બિશદરોની વિદ્વાનો ઇસલામને જોઈએ તેવો લાભ મળતો નથી. કારણ જે તે વિદ્વાનો જે જુએ જે અનુભવે, તેમાં સર્વે લોકોને દોષિતજ જોઈ શકે અને પોતે (ધર્મ ઝનુનતાથી) નિર્દોષ છે એવું ખાત્રી પુવક માની એકેલા વિદ્વાન ભાઈઓ બીજેઓને જાહેલ ગણવા પ્રહેલાં પોતાની સ્થિતિનો ખ્યાલ કરી જમાનાને અનુસરવું

અધિક્યતા-અને એકસંપીનું જ્ઞાન મેળવવા મહેરબાની કરશે તો, તેઓની વિદ્વતાથી અહલે ઇસલામને ધણો લાભ થઈ પડશે.

તેવા ઝનુની વિદ્વાન ભાઈઓ સત્ય શોધક થઈ, ખી-જાઓ માટે સત્ય માર્ગ દર્શક થઈ પડી, દરેક સાથે ભણી હળી દરેક ઇસલામી વ્યક્તિના કાર્યને ઉત્તેજિત બની રહેશે તો, આપણે ઇસલામી અધિક્યતાને વગર વીધને વેળાસર પહેાંચી શકીશું. ધાર્મિક ઇસલામી શુદ્ધ વર્તન ખાસ મુખ્ય નેમ રુપે ગણી, તે સિવાય ઉગરતાથી દરેક બાબતોની છુટ ગણનારા સાહિત્યોજ ઇસલામી અધિક્યતાના માર્ગમાં પ્ર-કાશ પાડી શકશે.

અહલે ઇસલામની એકસંપીનો ખ્યાલ કીધા સીવાય જે સાહિત્ય ઉસ્કેરાઈને લખાય તેથી પણ કોઈ જાનની બદી નાખુદ થાવાની નથી કે શુભ નેમ પાર પડવાની નથી.

આપણે વિશાળ દ્રષ્ટિથી જોઈશું તો જુદા જુદા શીરકામાં પાક દીને ઇસલામની ઝળકતી પીઝાણના પુરા-વામાં બધા ફિરકામાં પણ જુગ તફાવત સાથે ઇસલામ

મત એકજ નજરે પડશે. માટે સાહિત્યોદ્ધારા સહજ મત ફેર માટે ઉદાર થઇ એકજ ખાસનેમ “ઇસલામી શુદ્ધ વર્તન” ને જાળવી રાખનારા અપક્ષપાત લેખકોની સાહિત્ય સેવા અહલે ઇસલામને ધણો લાભ કરી શકશે.

પ્રુદ્ધાની પાક જાતમાં કોઇને શીર્ક ન ગણવા જો-
ઇએ. શીર્કપણું થાવાથી ઇસલામી શુદ્ધ વર્તનને (ઇસ-
લામ મતને) કલંક લાગે છે. દરેક ફિરકાવાળા બાઇઓ
એ વાતને મંજૂર રાખશે. અને એ એકજ ઇસલામ મત
નો કોઇ ઇન્કાર કરશે નહીં.

શીર્કપણું વધી જવા માટે ઇસલામી બાઇઓની
અજ્ઞાનતા માટે ધણા પુસ્તકો બહાર પડ્યાં હશે પણ
ઝનુનતાથી ઉદાર થવા સીવાય, નબળા મનથી ઉરકેરાએલાં
લખાણોમાં સબ્યતાની એ જાણાતી નથી. તેમજ દોષિત
સાથે નિર્દોષને પણ નિંદે તેવા સાહિત્યોથી અધિક્યતાની
આશા ક્યાંથી રખાય!! શીર્કપણું વધી જવાથી ઇસલામને
કલંક લાગે છે. તે વીશે તકવિયતુલઇમાન અથવા ઇમા-
નની પોષ્ટિકનો ઉર્દુમાંથી ભાષાંતર કરનાર મરહુમ માં

ગુલામ મહમદ હાજી હાફેજ શાદીક ધણો બળાપો કરી ગયા છે; પણ તેઓ . મરહુમ માટે દિલગીરી સાથે જણાવતુ પડે છે કે, તેઓ પણ ઝનુંની ચક્ષમાં પહેરી એટલી બધી ખારીકીમાં ઉતાર્યા છે કે, હ૦ રસુલાહને પણ દરજ્જે દેવાઇ જાય તો શીર્કપણુ થઇ જાય છે. તેમજ કાંઈ હ૦ રસુલાહની જ્ઞાનમાં મોહ-બતથી ગજલો બોલે કે, આશકાની રીતીએ ઇસલામી કાંઈ બક્ષિત વરતે તેથી પણ શીર્કપણુનો ગુન્હો લાગુ પડવાનું જણાવે છે.

એક ઇસલામી બાઇ એક હદમાં રહી હ૦ રસુલાહ તરફની પોતાની મોહબતનો ઉભરો દર્શાવવા ગજલો કે કાંઈ બોલે તો તેમાં શીર્કપણુ શું થયું?

વખતના વહેવા સાથે, ઉમરના વધવાસાથે અનુભવ ના પાડે શીખતાં શીખતાં ખુદાની પાક જાતને ઓળખી શકશે એક ઇસલામી હાલતાં ને આલતાં અલી કે રસુલ નું નામ લઇ તેની મદદ માહે તેથી શીર્કપણુમા સપડાઇ જતો નથી.

અલી કે રસુલની મદદ સીવાય, અલી કે રસુલ તરફ પ્યાર ધરાવ્યા સીવાય એક ઇસલામી ખુદાને કેવી રીતે મલી શકે ? જરૂર અલી કે રસુલ નુર કે નખુવતની મોહબતથીજ ખુદા મળી શકશે.

એક ઇસલામી અલી નખી સીવાય કોની પનાહ માંગશે ? અને કોની પનાહમાં રહેશે ? તેઓ લખે છે જે કુરાનમાં હદીસમાં ઘણી ઘણી જગ્યાએ હૉ મહમદને (સલ) વસર (માણસ) કહ્યા છે. હજરતે પોતે પોનાને વસર કહ્યા છે.

અલખત તેઓ વસર યાને ઇન્શાની જુસ્મમાં (નખીનું નુર ધરાવતા) હતા અને જ્યાં સુધી તે પાક રસુલ્લાહ ઉપર નખુવત જાહેર થઈ ન હતી ત્યાં સુધી માન મેળવવાની તેઓમાં સતા ન હતી પણ જ્યારથી નખુવત જાહેર થઈ ત્યારથી તેઓ આપણી ઉપર હકફાર નખી તરીકે સરદાર થયા ને તેનો દામન પકડી રાખ્યાથીજ આપણી બેહેતરી છે. જો કે તેઓ (વસર યાને) માણસ હતા, પણ તેઓના ખાકી જુસ્મમાં નખી તરીકેનું નુર

પ્રકાશતું થયું, નખુવત જાહેર થઈ, તો જરૂર તે આપણા ગુરૂ આપણી તરફનો નસમાન સ્વીકારવાનો હક્ક ધરાવ છે.

ખુદાના મોકલેલ નખીની મોકલ્યતમાં આપણે મસ્ત થઈ જશું તો તે નખીમાંથી ખુદાને મેળવીશું પણ શીર્કપણાના ગુન્હામાં સપડાઈ જશું નહીં કારણ જે નખુવત જાહેર થયા પહેલાં જે મહમદ નખી વગરના હતા તે ખુદા તરફથી નખુવત ધનાયત થયાથી તે પાક નખુવત ને ખાતર નખી મહમદ થયા. આપણે તેઓ તરફ જે પુજ્ય ભાવ દર્શાવીએ. તે મહમદ તરફ નહીં પણ ખુદાની પાક નખુવત તરફ દર્શાવીએ છીએ. એ ખુદા વહદદુ લા શરિક પોતાનું પાક નુર કે નખુવત જ્યાં પ્રકાશતું જાહેર કરે સાં તેની પરસ્તી કરવી જોઈએ જેમ દાદા આદમના ખાકી જુસ્મમાં ખુદાએ પોતાનું નુર પ્રકાશતું કરી દરેક ફિરસ્તાને સીજદો કરવા હુકમ કીધો તે વખતે અન્નજીલ ફિરસ્તાએ ખાકના પુતલા (અસર) માં ખુદાનું નુર પ્રકાશતું જાહેર થયું છતાં તેવી ગાંઠીની દેહીવાલ આપણા દાવાને (આદમ અસર) ગણી શીજદો નહીં કરવા

માટે ખુદાની બેદરમાનીનો ગુનો લાગુ પડ્યો, તેની બધી મહેનત ધમાલત અરમાલ ગમ અતે તે રાખ્યો ગયો.

દરેક ઇસલામી શીરકામાં નુકસાનકર્તા ન હોય તેવી રસમ ચાલુ રહેતો હરકત નથી, પણ ઇસલામી પવિત્ર શુભ નેમમાં ભુલ થવી જોઈએ નહીં.

પરસ્પર ઇન્શાનોમાં નહિ ગમે તેવું પ્રકૃતીની ભિન્નતા ના સમયે ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારનું વર્તન હોય એ બનવા જોગ છે કારણુ જે, કપાળે કપાળે જુદી મતી તો પરસ્પરના આકરા હંડા સ્વભાવો માટે દરેકે નરમ ગરમ થઈ આવે રહી કે નહિં વીધ કરે તેવું વર્તન ચાલુ રાખી પરસ્પર ઇસલામી બાઈઓએ ઉદારતાથી જોડાઈ જવું. નુકસાન ન કરે તેવી રહી કે રસમ માટે છુટ રાખી ઉદાર રહેવું.

જે રહી ઇસલામી ખાસ મતથી જુદા પ્રકારની ન હોય, દેખાવમાં ગમે તેવું ભિન્ન પ્રકારનું વર્તન જાણાય, પણ ઇસલામી ખાસ નેમને જાળવી રાખવામાં આવતી હોય તો બસ છે. તે સાથે એ પણ ખાસ લક્ષ રાખવાનું છે જે, ઇસલામી ધાર્મિક પવિત્ર વર્તનને બાંધકર્તા

આચરણ હરગીઝ હોવું જોઈએ નહીં.

એક માણસ પોતાની નફસાની ખાહેશો ખર લાવવાના ખાતર પરહેજગાર થઈ જાય, તેને વિચારકીધા વગર મુરશીદ ગણી કોઈ તેના હાથ ચુંમવા માંડે કે તેવા વગર હકદારને હકદાર ગણે, તે ઇસલામી પવિત્ર વર્તનને લજાવનારું છે. એક માણસના આવી રીતે વગર હકે મુરશીદ થઈ લોકોને ઠગે ને લોકો શીર્કપણામાં સામેલ થઈ જાય અથવા તે કોઈ કબરનો મુજાવર (ઠેકાદાર) થઈ લોકોને કબર પરસ્તી કરાવી, ઇસલામ મતથી જુદી રીતનું વર્તન બતાવે ને તે બહાને પોતે પોતાના ગુજરાનનો ધંધો માંડીએ તે લોકોની તુચ્છ લાલચો ખર આવવાનું સાધન કબર પથર કે મિનારો છે એમ કહી પોતાની તુચ્છ આમદાની ચાલુ રાખવા લોકોને અજ્ઞાન બનાવે ને તેવા શીર્કપણાના ગુન્હામાં ટોઈ ઇસલામી બાઈસપડાઈ ન જાય તે માટે સાહિત્યનો ફેલાવો થવો જોઈએ. તે બદલ મરહુમ મી. ગુલામમહમદ હાજી હાફેજ લખે છે જે.

“એઓની ખેલીચાલીમાં ઘણીવાર આ રાખદો નીકલે છે

“અલ્લાહ રસુલ તારી હવાલો

“અલ્લાહ રસુલ તારો બેડોપાર કરે

“અલ્લાહ રસુલ તમને તનદુરસ્તી આપે

“પીરાન પીર તારી મદદ કરે

“ગઉશપાક તારી મદદ કરે”

અલ્લાહ પીરાન પીર કે ગોસપાક કે કોઈપણ નામ તરફથી કશી આશ રાખવી નહીં પણ અલ્લાહ તથા અલ્લાહના રસુલ તરફથી—

“અલ્લાહ રસુલ તારો બેડો પાર કરે” એવું એક ઈસ્લામી વ્યક્તિ નહિ ઇચ્છે તેનું શુ કારણ? તે સમજી શકાતું નથી.

અલ્લાહ રસુલ તારો બેડોપાર કરે એથી વધુ ઈસ્લામી માટે શું હોય? પણ મરહુમ મીં ગુલામમહમદ પોતાના લખાણમાં જણાવે છે કે.

“એઓનું (નબીનું) કામ લોકોને હિદાયત કરવાનું માર્ગ બતાવવાનું છે ને તે કામ તેઓની શક્તિ પ્રમાણે સારી રીતે બજાવ્યું છે.”

જ્યારે હિંદાયત કરવાનું અને સારમ ખતાવાનું કામ નખીનું છે, તો ખુદા સાથે નખીની પનાહ માંગવામાં શું ખોટું છે? દરેક ઇસ્લામી અલી નખીની પનાહ (છત્ર) માં રહે છે તે અલી નખીના નુર સીવામની કશી પરસ્તી કરે નહીં એટલે બસ થયું.

આ કળિયુગના ફળતાલ વેળામાં રોતાનનું જોર વધ્યું છે જેથી આજના જમાનામાં રોતાન ઇમાનદારના ઇમાન સહેવ્રધથી લુટી જાય છે તે માટે મુરશીદની ગેરહાજરીમાં કોઈ મોમીન શખ્સ વિચાર કીધા વગર જેને તેને કે કબરને દરજ્જે (રતબો) આપી પોતાની ઇમલામી ઇમાનદારીને કલંકિત ન બનાવે માટેજ હદીસ અને કુરાને શરીફમાં સખત રીતે ફરમાનો થયા છે જે, “ખુદાની પાક જાતમાં કોઈને બાગીદાર (શીક) બનાવવા નહી. ”

જેમ એક હથીયાર (સસ્ત્ર) થી ચતરનો સંહાર થઈ શકે છે તે જો તેજ હથીયારથી મિત્રને પ્રહાર કરીએ તો મિત્રને પણ ઇજા પુગાડી જાયમી બનાવી શકાયે છીએ તેમજ આપણા દાદા આદમનો સવર રોતાન ઇમલીશ છે.

આપણા તે દાદાના વખતથી આપણી સાથે તે ઈબ્લીસને
 શતરૂતા છે તો તે સેતાન સતરૂના કાબાદાવાથી કોઈ જગ્યા
 એ ચત્તી કુક કે બુતપરસ્તી કે વગર હકના (માણસ)
 બસર પરસ્તી ને નાખુદકરવા માને ખુદાની પાક બાતમાં
 કોઈને શીર્ક નહીં ગણુવા બાબેનું થયેલ સખત ફરમાન
 રૂપી હથીયાર (સસ્ત્ર) આપણા હાથમાં છે તે હથીયાર
 (ફરમાન) નો ઘટતો ઉપયોગ કરી સેતાન પરસ્તી કે
 સીર્કપણાનો નાસ કરવો જોઈએ પણ અલીનખીના પાક
 નુરની ચત્તી બરહક પરસ્તીને માટે પણ તેજ હથીયા રૂપી
 ફરમાન લાગુ પાડીએ તો તે ફરમાન રૂપી હથીયારનો
 દુરુપયોગ કીધેલો ગણાય.

શતરૂનું બળ તોડી નાંખે તેવી તલવાર (ફરમાન)
 આપણા મિત્ર પક્ષમાં ચલાવીએ તો મિત્રોનો નાસ કરી
 શતરૂ સેતાનના જોરમાં વધારો કરી શકીએ તેવું ખુદા
 હરબીજ ઈચ્છતો નથી.

મરહુમ મી. મુલામમહમદ તકવીયતુલ્લહમાનનો ગુજરા
 તીમાં બાબાંતર કરતાં પ્રસ્તાવનામાં ઈસમાઇલી હાજર

ધમામ ના. આગાખાન સાહેબ અને ઇસમાઇલી ખોજા તે નામદારના મુરીદો ઉપર શીર્ક પણાનો દોષ તે કીતાબ ના પ્રસ્તાવનામાં પાના ૨૧/૨૨ માં મુકે છે. હું અલી થી સુલતાન મહમદ શાહ હાજર ઇમામ મુધી સીધી ઇમામતની વંસાવળી આપી તે પછી ઋનુનતામાં જે લખેછે તે અત્રે એટલા માટે દર્શાવતા નથી કે:—

ઋનુનતાથી સબ્યતાનો ભંગ કરી જે લખ્યું છે તે આ એકયતા વાળા લખાણમાં લખ્યું અસ્થાને ગણાશે. મરહુમે જે લખ્યું છે તે માટે મરહુમ નિર્દોષ છે, તેમાં તો કંઈ શંકા નથી રહેતી પણ ઉપર કહ્યું તેમ ફરમાન રૂપી હથીયાર મિત્ર પક્ષમાં ચલાવ્યાથી શેતાનનું જોર વધે ને ઇસલામી કુવવત નાતવાન થાય. એ મુજબ તેઓએ લખેલું તે ફરમાન રૂપી હથીયારનો દુરુપયોગ કાઢેલો ગણી તે માટે મરહુમને નિર્દોષ ગણીએ છીએ.

હકદાર ઇમામ કે નખીને અર્થાત નુર કે નખુવત ને અર્થાત શાહા કે પીરને ફરજદાર ગણી તે પાક નુર અને નખુવતની ખુબરગી તરફ મોહબત દર્શાવ્યાથી

શીકપણું થઈજવાની ખોટી બીક દેખાડવી તે ઇસલામના પાક ફરમાનો નો દુરપયોગ કીધેલોજ ગણાય.

જેમ એક એક માણસની સીકલ હલક પ્રકૃતી જુદી જુદી છે તેમજ દરેક એક એક માણસની જુદાજુદી રીતે ઇમાનદારીના વધુ ઓછા પ્રમાણમાં ખુદા વધુ ઓછો નજદીક છે. તે માટે આપણે ખુદાના કોઈ બંદાનો કે કાંઈ કોમનો કે કોઈ શીરકાનો ઇન્સાફ કરી શકશું નહીં.

એક બંદાની જાહેરની ઇઆદત અને નેકી ભરેલું પરહેજગારી વરતન જોયાથી તેને પરહેજગાર તરીકે પીછાણી શકશું પણ તે પરહેજગાર બાતેનમાં કેટલો હક પર છે તે માટે તો, તે અને તેનો ખુદાજ જાણે. બાતેન જોયાનું કાંઈ આપણું નથી તો પછી બાતેનમાં અલી નખીના પાક તુર અને નખુવતની મોહબતથી એક બંદા ના દીલમાં કે એક શીરકા કોમના દીલમાં ઇમાનદારીનો ચિરાગ વધુ ઓછો પ્રકાશતો હોય તે ઉપર ડહાપણ ફાળવા બેસવું જ, “તે પરહેજગારે આમ વરતવું જોઈએ

ને લેમ કરવું જોઈએ નથીને આમ ગણાવા ને અલીને તેમ ગણાવા જોઈએ આટલી હદે માનવું ને તેથી વધુ ન માનવું.” એ મુજબ કાગળ કલમ હાથમાં લઈ ખુદાઈ કાયદાની કલમે અદના અકલી દલીલથી ઘડવા બેસવું તે એક બંદો અને ખુદા વચેના સગપણમાં માયું માર્યા જેવું થાય છે તે કરતાં પોતે પોતાનું ખુદા સાથેનું સગપણ કેવું કેટલું મજબુત કેટલી હદ સુધીની સખતી (કસોટી) ખમો શકે તેવું છે તેનીજ શીકર કરવાથી પોતે પોતાને હાથદો પુગાડી હકને ગણા કે જોઈ શકે.

એક માણસ સાથે બીજા માણસની સીકલ અવાજ કે પૃથ્વી મલતી નથી. શું કરીમે કારસાજની કુદરત છે જુલીએ ચુકીએ પણ એક સુરત એકહલક અને એકજ પ્રકૃતીના પોતાના બે બંદો બનાવીયા નથી તો એક બંદો પોતાની ગરમ કે હડી પ્રકૃતીના મિજાજમાં બાર્મિક ટુંક કેળવણી મળવી હોય તેના ઝલુનમાં ગરમ થાય કે તડકી જાય ને પોતાના બીજા નિદોંય ધમ બન્ધુને તુચ્છ ગણા કે કાફર ગણા ધિક્કારી કાઢે તે ખુદાને ક્યાંથી પસંદ હોય!

પહેલાં તો ધાર્મિક ટુંક કેળવણી મળ્યાથી ઝનૂની
મરુતું એ પણ અપુણ્યતાજ છે. પોતાને પોતે નહીં સંભાળી
શકીએ કે સાર માહુ ન બેધ શકીએ ને ધાર્મિક ઝનૂની
હિંકેરાઇ જઇએ તે અપુણ્યતા નહીં તો બીજું શું.

અથવા,

હરગીઝ હીલે મન એ ઇમએ મહેરમ ન શુદ્ધ
કમ શુદ્ધ એ ઇસરાર કે મફદુમે ન શુદ્ધ
હફતાદે દુ સાલ શીકર કરદમ શમે રોઝ
માહુમ હમી શુદ્ધ કે હીય માહુમ ન શુદ્ધ

(નાસર ખુશરો)

સાવાર્ય.

મારું દીલકોઇ વખતે મસ્તી (સરામે દુરાની) વીના
ખાલી નહીં રહ્યો તેમ બેદ બરેલી એવી ધણી થોડી
ખાખતો રહી જે હું સમજી શક્યો નહીં તેની બકતેર વરસ
સુધી રાત અને દીવસ શીકર કીધી ત્યારે નફી સમગ્રયું કે
મેં કાંઇપણ જાણું નહીં.

ફિલી નાસેર ખુશરોની એત કિપરથી સમજી સમાય

છે કે પુણ્યતાને પોહાંચરા કે તેની કુદરતને જાણી શકવા
 માટે આપણામાં દમ મારવા જોઈલી જગ્યા નથી. અજ્ઞાત
 એક ઇસ્લામી થઈ ઇસલામને કલંક લાગે તેવું જુદું વીરધ્વ
 પ્રકારનું વર્તન રાખતો હોય, દેવી દેવતા કે કબર કે ખુત
 કે પાણીપરસ્તી કરતો હોય તેતો નજ સહન થાય પણ
 જેમ નાના અજ્ઞાન બાળક ઉપર મોટા માણસો (વડીલો)
 ગુસે થતા નથી તેમ બાળકને ગુસે થઇ કહીયાથી અજ્ઞાન
 બાળકને ગમતું શકતું નથી પણ બચાંને ફાસલાવી પટાવી
 સમજાવીને કહયાથી અસર થાય છે તેવીજ રીતે ઇસલામ
 વિરધ્વ વર્તન કરનાર બાળક જેવાને ખોટી નિર્ણવ કબર
 પથર કે કોઈ ઠગ ઉપર આસ્થા બાંધી બેસેલા બાળક વરગ
 ને તિરસ્કારથી નહીં પણ ઉદારતાથી મોહાત દર્શાવી દીને
 ઇસ્લામના પવિત્ર હેતુ સમજાવીએ તો જરૂર હક વાતની
 તેને અસર થશે તો કશીપણ નીચક આશચા બાંધવાથી
 પોતાની ઇસલામી ઇમાનદારીને સંભાળી ઉદાર થઈ આપેલી
 સીખામણ ઉપર લક્ષ દેશે.

મરહુમ મી. ગુલામમહમ્મદના બખાણમાં સીરકપણા માટે

બાળખી બાળખો પણ કરવામાં આવીયો છે તેઓના બાપા-
તરના તકવિયતુલ્લ ઇમાનના પાના ૧૪ માં છે જે-

“તિરમીજમાં અનશ (રદી) થી રીવાયત છે તેમજ
કહ્યું કે રસુલુલ્લાહે ફરમાવ્યું ‘ઓ આદમ પુત્ર જો તું
દુનીયાદારીને ગુનાહોની સાથે મારી મુલાકાત કરે ફરીકાઠ
વસ્તુનો મારો ભાગીયો બનાવ્યો નહી હોય (શીર્ક કર્યું નહી
હોય) એવી રિયતીમાં મારી મુલાકાત કરી હોય તો એશક
દુનીયા ભરીને બખ્શીશની સાથે હું તારી પાસે આવીશ.

અલગત ખુદાની પાક જાતમાં કોઇને શીર્ક ગણવાજ
નહીં એવાતની કોઇપણ ઇસલામી ના પાડશેજ નહીં
ગમે તેવો ગુનેહગાર હોયો છતાં પોતાના ખુદા સીવાય
કોઇ તરફની કસી પરવા નહિં કરનાર દુનિયામાં એદ્દેસ્ત
જેવાં સુખો કે કુરા જેવી સ્ખિયાથી નહીં ઇમાનનાર કે નહી
છેતરાનાર જે બંદે ખુદાને દ્રઢ બરોશે ખુદાનીજ યાદમાં
રહ્યો હોય ને તે ખુદા હક તરફથી મહેલુજ હક સમજ
તો હોય બીજા કોઇ તરફ નમવા કે ઇમાનદારીની પાક
દામાની ઉપર હાથ લગાડ્યા સીવાય તે બંદો બીજા કોઇ

પ્રકારના ગુનાહમાં સપડાએસો હોય તોપણ એક ખુદાની પતીવ્રત જેવી આશ્વકામથી રહેનાર ખંદા ઉપર ખુદા રહેમતનો વરસાદ વરસાવી પોતાની મહેરબાની ભરેલી મુલાકાત કરાવે તેમાં શુ નવાઇ ?

ઇમાનદારીમાં દ્રઢ રહીશા સીવાય પાકદીન મહનજબની ખુખી જોઇ શકાતી નથી માટે ઇમાનદારીમાં દ્રઢ રહેવા માટે ફેળવાયને કોઈ તરફ કશી લાચારી સ્થિતીમાં નહીં રહેવા તેમજ કોઈ લાલચમાં નહિં સપડાવા દરેક ઇસલામી માઇઓએ પોતાને સંભાળતાં શીખવું જોઇએ. કારણ જે આજકાલ સ્વાર્થની બજાર એટલી બધી ગરમ છે કે સ્વાર્થ આગળ ઇમાન ટકાવી રાખવા માટે ઘણી તકલીફ પડે છે દાખલા તરીકે-

એક માણસનો એકજ જુવાન દીકરો બીમાર હોય, મરણ પથારીએ પડીએ હોય તેની બચવાની આશા ન હોય તેવા સંજોગો વચ્ચે કોઈ ઠગારો આવીને કહેશે જે ઇસલામ ધર્મતજી બીજા ધર્મમાં આવે તો તારા પુત્રને જીવતો રાખું તેવી પિકકારવા જોગ માંગણી કરનાર ઠગને કોઈપણ

ઇસલામી કોઈ નાઈ આપતાં ધિક્કારી કાઢશે પણ ને હા
જાહેરમાં જુદો દેખાવ કરી તે પુત્રના ખચવાના ઇલાજમાં
ઇસલામ ધરમ વિરુદ્ધ વર્તવાની ભલામણ કરતાં રહેશે ને.

અમુક કબર કે દેવી દેવતાની જગ્યાએ અમુક પ્રકારે
કીયા કીધાથી બલા દૂર થશે ને છોકરો બચી જશે.

ગરજને અકલ્પ હોતી નથી કે લાંબો વિચાર સુજતો નથી
એકનો એક પુત્ર જીવતો રાખવાની કાળજીમાં ઇસલામની
પવિત્રતાને કલંક લગાડી ઇમાનદારીની પાંક દામની ઉપર
ડાઘ લગાડી શીર્કપણાના ગુનાહમાં સપડાઇ જશે ને એવી
રીતે ફકીર દરવેસનો આડંબર કરનારા હગને તે બહાને ને
ખેરાત ભણે તે લાભ સિવાય બીજી કશી નેમ હોતી નથી
એક ઇસલામી આવા સંજોગે શીર્કપણાનો ગુનેહગાર થાય
તેને પણ દીકરો જીવતો રાખવાની નફસાની ખાહેસ બર
લાવવાનીજ પડી છે તેમજ હગનો તો તેવોજ ધધો હોય છે
ને તેવા હગો તો સેતાનના એલા થઇ ને બહાને ને રસ્તે
ભોંકે સપડાય તેવા બહાના અને તેવા રસ્તાપર ઇમાનદારોને
આવા સંજોગોમાં ગોથું ખવડાવી દીએ છે, અને અલી

નખીની પાક ઉમ્મતને નહિં છાજે તેવું વર્તન કરાવી
ધસલામીયત લગ્નવે છે.

આપણા કરતા પણ હિંદુ કામમાં બાવા ભોકો
અંધ શ્રદ્ધાળુને ધણા લુટે છે તીર્થની જગ્યા ઉપર
બાવાભોકો કેવી રીતે અંધ શ્રદ્ધાળુને ઠગે છે તેનો ચિનાર
વિશ્વમીસદી માસીક ચોપાનીઈ મીંઠ હાથ મહમદ
અલારખીયા સીવજીના તત્રોપણા હેઠળ નીકળે છે તેમાં
બાવા ભોકોના ખરા ચિતરો આપ્યા છે અને તે બાવાઓ
અંધ શ્રદ્ધાળુને એટલે દરજે લુટે છે કે—

એક વાછડાને પગ કાપી ગાયને પાંચમે પગ જખમ
કરી બેસાડે છે ને દવાદાર કરી તે પાંચમે પગ લટકતો
બનાવી જત્રાની જગ્યાએ બિચારા ભોળાભોકો તે પાંચ
પગની ગાય હીંદુભાઈઓને પુજ્ય ગણાય છે જેથી
ખુશીથી તે ગાયના માલીક બાવા (કસાઈ)ને આપે છે
આવી રીતે ધણા ભોકોને અવળે માર્ગે દોરી જઈ પોતાની
નફસાની આમદાની ને વેપાર માંડી બેશે છે આપણામાં
શુદ્ધ ધરલામી વરતન દાખલ થઈ જાયને ભોકોને અહીં

નખીના પાક નામ સીવાય કશી રીતે ફાયદો મળવાનું કે લાભ થાવાનું કે તનદુરસ્ત રહેવાનું સ્થાનજ નથી એવો પ્રચાર સાહિત્ય દ્વારા ફેલાવવો જોઈએ. દુખ મુશ્કેલી કે આવવાની આફતો તો આવે ને તે સખર અને સુકર ગુનગરી સહન કરવી જોઈએ.

શું બંદા ઉપર દુખ ન આવે ?

શું કુદરત પોતાનું કામ ન કરે ?

શું બંદાની વહાલી વસ્તુનો વિજેગ ન થાય ?

શું બંદાને ખુદા જીવાનજ રાખે ?

બંદાને ખુદા ખુદો કે બિમાર ન બનાવે ?

જીંદગીના દમ ખલાશ થાતાં બંદાનો ખુદા પોતાની હજુરમાં હિસાબ લેવા ન બોલાવે કે જીવાનીમાં ન મારે ?

જરૂર કુદરત કુદરતનું કામ કરીયે જાય છે ને કરી રહી છે ને તે જોતા અજ્ઞાન બની કે હિપ્ત સ્વાર્થી જનજમાં ન સપડાતાં સેતાન ઇબ્લીશનો શીકાર ન બનતાં પાકદીને ઇસ્લામના પવિત્ર ફરમાનો યાને પાક ઉસુલો સાહિત્યદ્વારા સમજાવવા જોઈએ ઇસ્લામની દરેક પવિત્ર નેમને કાળજી

પુર્વક સંભાળી રાખવા માટેના સાહિત્યોની ખાસ જરૂરત છે. એકજ અહલે ઇસ્લામ જુદા જુદા ફિરકામાં થોડા થોડા તફાવત સાથે કોઈપણ ખાસ નુકશાન કારક રહે એકજ ઇસ્લામ મત માટે પરસ્પર એકયતા પ્રાપ્તકરી દરેક પરસ્પર પ્યાર ધરાવતાં શીખશું તો જુદી જુદી સંજ્ઞામાંથી એક ઇસ્લામખળ (પાનર) એક થાવાથી જાહેર આલમમાં હાલની પ્રતિષ્ઠાને કરતાં વધુ સારી પ્રતિષ્ઠાને પાત્ર થઈશું ને દીને ઇસ્લામની ખુબીઓ જાહેર આલમમાં મુકી સકીસું તે જોઈ ખીજી કોમના માણસો પણ દીને ઇસ્લામન વખાણુજ કરશે માટે હવે પરસ્પરનો અભાવ ઇસ્લામી ભાઈઓએ દુર કરવા જાઈએ. એવું કોઈખાસ કારણ નથી જે પરસ્પરનો અભાવ દુર ન થાય તેમ કોઈ ધાર્મિક કારણ એવું નથી. જે અભાવ દુર શા માટે ન થાય ?

ખુદાના લાખ શુકરાના છે કે ખીજી કોમે. યાને કુલ મખલુકાન સાથે આપણે એકસંપીથી વરતીએ છીએ તેમ આ જમાનો એકયતા અને એક સંપીને ચાહવાનીજ યાદી આપે છે તો આપણા અહલે ઇસ્લામની એકયતા

વચ્ચે રહેલો અભાવ જોની કુચ્છ પિસાત નથી ખુદાનું
 ચંદાવું થયું તો ઇસ્લામી વિદ્વાનો બહાર પડી સાહિત્ય દ્વારા
 તે અભાવ સહેલાઈથી દુર કરી શકશે ને પડદામાં છુપાવી રહેલી
 ઇસ્લામી એક્યતાને મેળવી આપશે. દબાઈ ગયેલો ઇસ્લા-
 મનો દબદબો ફરીથી જગૃત કરશે. રીસાઈ ગયેલી ઇસલા-
 મની રોશનીને પાછી મેળવી આપશે ને અહલે ઇસલામના
 હૃદયનો એક્યતાથી રળીયાત બનાવનારી ઇસ્લામી રોડનક
 પાછી જોઈ શકશું. ઇસ્લામ દીનની શયાવટનું શુર પુંક-
 નાર રણશીંગડું સાહિત્ય દ્વારા પુંકશે યાને દીને ઇસ્લામના
 પાક રક્ષક અલી નબીના પાક નામનો ઘંટનાદ વગાડ-
 નારા સાહિત્યો બહાર પડશે તો ધણી નજદીક પડદા
 પાછળ છુપેલી એક્યતા સહેલાઈથી મેળવી શકશું.

ખુદાની પાક જાતમાં કોઈને શીર્ક બનાવવાનું
 ઇસ્લામ મત કહેતો નથી ગમે તેવા મોટા સ્વારમના ખાતર
 કે ગમે તેવી તુચ્છ લાલચ બર લાવવાના ખાતર કે દુનિ-
 યાની બાદસાહી મલે તો પણ ઇસ્લામને નહિ છાળે તેવું

વર્તન હરગીજ નહોં કરવા પાક દીન મહજ્જને દ્રઢ તાથી
વળગી રહેવાથી જ ઇશલામી તરીકે મગર થાવામાં વ્યાજખી
ગણામ્નશું.

અજ્ઞાનતાથી સ્વાર્થના ખાતર જ્યારે એક કબર પથર
કે તાબુત તરફથી પોતાની ઉમેદ ખર આવવાનું એક
ઇસલામી માનતો હોય વળી તેને અલી નખીની પાક તુરાની
જાત ઉપર પણ તેને પ્યાર હોય તો, તેવી અપુર્ણ શ્રદ્ધા
વિશ્વાસ વગરનીજ કહેવાય.

વળુ વિશ્વાસે કરે ભરથાર

નહીં શુવાગી નહીં રાંડીનાર.

અગાઉ જણાવી ગયા મુજબ શીર્કપાણું યધી જવા
માટે તકવિયતુલ હ'માનનુ ગુજરાતીમાં બાષાંતર કરનાર
મરહુમ મી॰ ગુલામ મહંમદે દોષિત સાથે (અમારી)
નિર્દોષ રસમ માટે પણ ભુલથી બળાપો કીધો છે અને
નામદાર આગાખાન તથા ને હાજર હમામને માનનારા
ઇશમાઇલી ખોજખોની પણ ઇશલામી આલમમાં શીર્કપ-
ણામાં ગણાવાની પબ્લિકમાં પીછાણુ આપી છે માટે તે

ખુલાશાના ખાતર અમારા ઇશલામલી શીરકામાં શીકપણા
 જેવું કશું નથી અને દીને ઇશલામને શોખા આપનારી
 દરેક પવિત્ર રૂઠી દોષ પણ ઇસલામીભાઈ ઉદાર થઈ જુવે
 તો સમજી શકશે અને અહલે ઇશલામના એક ફીરકા
 તેમજ નામદાર આગાખાન શાહેય જેના નામદાર શહેનશાહ
 તરફના વફાદાર ઇશલામી લીડર માટે જે આરોપો બુલથી
 મુકાયાછે તે અમારા દરેક ઇશલામીભાઈઓની નજરમાં
 અમે લોકો શીકપણાનો ગુનોહ કરીએ છીએ એવી સમ-
 જણાવનાર સાહિત્ય ઇશલામની એક સંપીને હથ
 મચાવેછે. તેમજ અમારા એક ફીરકાને દરેક ફીરકાવાળા
 ઇશલામી ભાઈઓ તરફના એકજ નખીના ખાતર અમારા
 વિછળતા ઇશલામી પ્યારના પવિત્ર ઝરાને ગેર ઇ-શાહ
 આપેછે માટે એ વીશે અત્રે ખુલાશો કીધો અસ્થાને તો
 નહિંજ ગણાય કારણુજે અહલે ઇશલામની અઘ્યતાનો
 સવાલ છે.

માટે મરહુમ મી. ગુલામ મહંમદ તેમજ ખીજે
 કોઈપણ ઇશલામી ખીરાદરોની નિર્દોષતાથી અમારા માટે

ગેર સમજુતી થઈ હોય તો આ ખુલાશાથી જાણી શકાશે
જે ઇશલામના એક ઇશમાઈલી ફીરકામાં શીર્કપણા જેવું
કશું છે નહિ.

અમારામાં નુરપરસ્તી સીવાય કસીપણુ પરસ્તી થતી
નથી કે વગર હકે કોઈને મુરશીદ ગણી તેના હાથ ચુમ-
વામાં આવતા નથી. શીર્કપણા વગરનું હમારું શુધ્ધ ઇશ-
લામી વર્તન હોવા માટે હમે મગર થાવામાં બ્યાજખી
છીએ એમ દરેક ઇશલામીભાઈ નીચે લખ્યા મુજબ
ખુલાશો વાંચ્યાથી જાણી શકશે. અલખત અમારા ખીજ
ફીરકાવાળા ઇશલામીભાઈઓને અમારું તેઓથી સહજ
જુદા પ્રકારનું વર્તન જણાશે પણ તેઓ ઇન્શાફની નજરે
ઉદાર થઈને જુએ તો એકપણુ રસમ ઇસ્લામથી ખીલાફ
યાને ઇશલામ મત વિરુદ્ધની જણાશેજ નહીં.

જેમ મરહુમ દેશભક્ત દાદાભાઈ નવરોજી પારસી
કોમના હોવા છતાં પોતાની દેશ ભક્તિની પીછાણુ આપેવ
ખાતર પહેલા હિંદી પછી પારસી ગણાયોમાં સ્વમાન
પ્રદાવતા હતા તેમજ આપણા અહીં ઇશલામના એકજ

કલમાની પવિત્ર પીછાણ માટે ફોરકાનો ખ્યાલ કાઢ્યા વગર પહેલા ઇશલામી થઇ કોઈપણ ઇશલામીભાઈ ઉદાર થઇ જોઇતો. પાકીને ઇશલામની દરેક પવિત્ર રસમને હમેશ જાળવી રાખી જોશે.

અમે હજરત મોલા અલીથી કમવાર મજહરે જાતે ઇલાહીના પાક નુરનીજ પરસ્તી કરીએ છીએ. એ પાક જાતમાં કોઈને કશીપણ ધાર્મિક ઉપમા કે ધાર્મિક વડપણ આપતાજ નથી તે માટે અમારા ફોરકાના શુદ્ધ ઇશલામી ધાર્મિક વતન માટે નામદાર બ્રિટીશ સરકારની ઇન્સાફની અદાલતમાં રસભરી ચર્ચા-ના મુકદ્દમાં ચાલ્યા છે-તેતો સરવે ઇશલામી આલમ સારી રીતે જાણે છે. તેમાંપણ છેલ્લે નામદાર આગાખાન કેસનો શને ૧૯૦૮ માંજ ચુકાદો મળ્યો છે. આ કેસમાં અમારા હાજર હમામના કુટુંબના વારસાનો શવાલ હતો તેમાં અમારા શેંકડો ભાઈઓને ગિલટ પાલટ રીતે પુછવામાં આવ્યું છે ને વાદી પક્ષમાં કેટલાક ઇશના અશરીઓનો હાથ હોવાથી-આ કેસમાં અમારા ધાર્મિક અકીદા છુટથી ગિલટપાલટ પુછાયા ને

ધણી રીતે કસોટી થઈ પણ સેંકડો શાક્ષીઓએ તરફથી એકજ મુદ્દા ઉપર એકજ જવાબ મળીઓછે જે.

“ મોલાઅલીનું નુર ધરાવનાર હાજર હમામની

“ પાક ઇમામતમાં કોઈ ભાગીયો થઈ શકેજ

“ નહીં—જો તેમાં કોઈને ભાગીયો ખનાવીએ

“ તો અમે શીર્કપણના ગુનાહમાં દાખલ થઈએ

“ અર્થાત ઇમામતમાં કે ખુદાઇ નુરમાં ભાગી-

“ દાર ખનાવીયા માટે ગુનેહગાર થઈએ. ”

આ કેસ લાંબો વખત ચાલીયો છે. ને તેમાં-પણ ધણી કસોટી થઈ છે. પણ કોઇ પણ જોઇ શકશે જે અમે ઇસલામ મતથી ખીલાફ માન્યતા ધરાવતાજ નથી. અમારામાં ગમે તેવો ઇલમવાળો ભગત કે મીશનરી કે વકતા કે લેખક (અજ્ઞાનતાર્થી) ગેરવાંજખી ધારમિક જ્ઞાન મેળવતો નથી, તેવું અજ્ઞાન થઈ કોઇ કોઇને માન દેતું નથી કે તેવી અજ્ઞાનતાની હમારામાં હરતીજ નથી.

અમે નામદાર આગાખાન સાહેબમાં હજરત અલીથી વંસપરંપરાથી મળતી આવેલી ઇમામત અને પ્રકાશતું આ-

વેલું નુર અને નયુવતની પરસ્તી કરવામાં દીને ઇસલામની શ્રેષ્ઠતા સાબિત કરી આપીએ છીએ.

કબર કે મીનારા ઉપર અમારામાં કશીપણ પરસ્તી થતી નથી. મોહરમના પવિત્ર દિવસોમાં આપણા શીઆ ઇસલામી બાઇએ ગમ કરે છે તે રહી પણ અમારામાં નથી. ઇમામ તરફ ગમ દર્શાવીઆથી મોહરમની લાગણી ઠરતી નથી પણ ઇમામનાં પાક ફરમાનો ઉપર લક્ષ દેવા-માંજ ઇસલામ મતનો આધાર રહ્યો છે.

પાકકુરાને શરીફની સુરે યાગીનની આયત ૧૨ માં ખુદાતાલા ફરમાવેછે જે—

“ કુલ્લ શયઇન અદસય નાહો ફી ઇમામે મુખ્ખાન. ”

અરથ—દરેક ચીજનો અહેવાલ જનહુર ઇમામ પાસે છે.

તેમજ તે પાક કુરાને શરીફમાં સુરે બની ઇશરાએલ આયત ૭૧ માં ખુદાતાલા ફરમાવેછે કે—

“ યવન નદઉ કુલ્લ ઓનાસિન જે ઇમામે હિમ ”

અરથ—દરેક ટોળાને અમે (ખુદા) તેના ઇમામ સાથે તે (કીયામત) દીવસે બોલાવીશું.

આ પાક કીતાબની બંને આયતો જોતાં અહીં
 ઇસલામને ઇમામના ફરમાન ઉપર રહેવાયીજ ફાયદો છે.
 એમ માની અમે તે હાજર ઇમામના ફરમાન શીવાય-થઇ
 ગયેલા ઇમામો ઉપર દીનની લડાઇઓમાં ગુજરેલા સીતમ
 માટે ગમ નહીં કરે. દીનના કામમાં કદી મુશ્કેલી પડે
 તો શહન કરવાનો આપ લેવાનું તેમજ ઇમામના ફરમાન
 ઉપર ચાલવાનું તેમજ તે પાક નુર અને નખુવતની પરસ્તી
 કરવાનું અમારું ઇશલામી શુદ્ધ વર્તન કશીપણ જાતના
 શીર્કપણા વીનાનુંજ છે.

હક મોહલાના હૃદય અલીથી હાલના હાજર ઇમા-
 મમાં પ્રકાશિત નુર અને નખુવત પ્રત્યક્ષ જોઇ તે નુર અને
 નખુવતને શાહુ પીર નામે સ્મરણ કરી અલી નખીની
 મજહરે જાતે ઇલાહીની નુર પસ્ટી કરવામાં અમે દીને
 ઇશલામની શ્રેષ્ઠતા સાબિત કરી આપીએ છીએ ને તે
 શ્રેષ્ઠતાથી આજના જમાનામાં પણ શેંકડો જિયવણ
 આપરફાર હિંદુ કુટુંબીઓએ જાહેરમાં દીને ઇશલામને
 સ્વીકાર કાઢ્યા છે તે ગુપ્તીભાઈઓને જાહેરમાં દીને ઇશ-

લામનો સ્વીકાર કરતાં જે જે મુશ્કેલી પડી છે. આર્થ સમાજ મંડળના તોફાની મેખ્ખરો તે ભાઈઓને દીને ઇશલામનો સ્વીકાર કરતાં વચ્ચે પડી જે જે વ્યર્થ દાશીશો કીધી છે તે જગ જાહેર વાત છે. આપણા તે ગુપ્તી ઇશલામીભાઈઓને આખરદાર પછંસા પાત્ર હિંદુ સગા સંબંધીઓથી છુટા પડવામાં ઘણી મુશ્કેલી આડી આવી છતાંપણ પાક દીને ઇશલામના ધાર્મિક પ્રેમની પ્રબળતા આગળ તે દીન ભાઈઓએ કોઈ તરફની કશી પરવા કીધી નથી. તે કસોટીમાં પસાર થઈ આવેલા દીનભાઈઓનો દરેક ઇશલામી-ભાઈઓએ પ્યારથી સ્વીકાર કીધો છે તે તામ્નેજ દાખવે છે.

શું આ ગુપ્તીભાઈઓ કેળવ્યાએલા નહીં હોવાથી કે અધશ્રદ્ધાળુ થઈને આવીયા હોવાનું કોઈ કહી શકશે ? નહીં હરગીજ નહીં. તે ગુપ્તીઓની કોઈ પણ ઇશલામીભાઈ એક વખત મુલાકાત કરે તો હિંદુ શાસ્ત્ર તેમજ ઇશલામી શાસ્ત્રથી જે સિધ્ધ કરી ધાર્મિક વિદ્વાન બતાવે તે જોઈ ઇશલામી અગર હિંદુ દંગ થયા વીના રહેજ નહીં એ વીશે વધુ ખુસાશો કરવાની અગત્ય જણાતી નથી કારણકે

તે જળ જાહેર વાતથી કોઈ અજાણ નથી.

ભુખ્યા દુખ્યા કે કોઈપણ જાતની નફશાની ખાહેશ
અર લાવવાના ખાતર ઘણા માણસો ધરમ બદલાવતા હશે
પણ આવી રીતે શે'કડો શંકારી વિટંબનાઓ શકન કરી
આબરૂદાર શગા શંબધીઓની નજરમાં હલકા પણ પોતાના
મનથી ચોકશ કીધેલા ખાસ દીને ઇશલામપર આવતાં
શ્રેષ્ઠ ગણાયેલાં વ્યાજખીજ છે.

તેવી રીતે ઉચ્ચવરણ હિંદુ કામમાં દીને ઇશલામનો
અમારા શીરકા તરફનો પ્રયાસ સફળ થયાનું મુખ્યદારણ
હમારામાં દીને ઇશલામની દરેક પવિત્ર રૂઢીઓ આબાદ
જળવાઈ રહી છે ને તે હજાર ઇમામનાજ પ્રતાપ છે.

કોઈપણ જાતના શીંકપણા વીનાનું શુદ્ધ ઇશલામી
વરતન હમારું હોવાથી તે પાક દીનની સાવટના પ્રતાપે
ગુપ્તી હિંદુબાઈઓ આકર્ષાઈને જાહેરમાં દીનેનો શવીકાર
કીધો છે ને મુશકેલીની કશી પરવા ગળી જ નથી.

વળીપણ હમારા નામવર પીર શહરદીન શાહેએ થઈ
ગયેલા હિંદુ નવ અવતારોની અધુરી શાંકળ આપણા દીને

ઇશલામ સાથે જોડી દીધી છે દશમાં નિકળાંકો મલેમલમાં થનાર અવતારની જે હિન્દુ શાસ્ત્રો વાટ જુએ છે-તે દશમો નિકળાંકો અતાર હૃં મોક્ષા અતીતો અવતાર જાહેર થઇ ચુકીયો છે તે નામવર પીર સદ્ગુણે શાસ્ત્રાથી સિધ્ધ કરી આપીક છે.

આપણા પાક દીને ઇશલામની શર્યાવટ હિન્દુ શાસ્ત્રથી સિધ્ધ કરી છે અને હિન્દુ શાસ્ત્ર મુજબ દીને ઇશલામ સત્ય સાબિત કરી દેખાડીયો છે.

જેમ આપણે એક લાખને ચોવીશ હજાર પેગમ્બરો હોયાનું માનીએ છીએ તેમાં હૃં દશા હૃં મુશા વગેરે તે તેજમાનામાં પેગમ્બરો હતા ને તે પેગમ્બરોએ તે તે વખતની પોતાની તે ઉમ્મતોને ફરમાનો કીધાં હતાં તે ખરાં હતા પણ આપણે તે કીતાબો તે પેગમ્બરોના ફરમાનોથી કામ રહીયુંજ નથી પણ પાક કુરાને શરીફ અને હજરત રસૂલ્લાની હદીશ સાથેજ કામ છે તેમ છતાં પણ અગાઉના પેગમ્બરો કીતાબો વગેરે તે તે વખત માટે હતા તે માન્ય રાખીએ છીએ તેમજ હિન્દુમોઘઓના થઇ

ગયેલા નવ અવતારો પણ તે તે જમાનામાં સન્ધ હતા.

હીને ઇશલામ-શ્રવતા હીનની એ શામેતી છે જે થઇ ગયેલા જમાનાના તે પેગંમરો અને તે અવતારિક પુરો-શ્રુત કાળનો વખત લુલી જઇ દાણના ચાણુ વખતનો જેનો વારો હોય તેનેજ આપારે રહેવાનું ફરમાવે છે માટે આપણા હજરત રસુલ્લાહ અને પાક કુરાને શરીફ પેહેલાની કીતાબો કે પહેલાના પેગંમરોનો નામો દૃષ્ટાંતમાં માંગણી ખાસ ઉમુલ્લ તરીકે ખતમુલ્લ અંખીયા હૅ રસુલ્લાહના જમાનામાં તે પાક નખીની ઉમ્મત તે પાક નખીના ફરમાનો માન્ય રાખી તે મુજબ વરતવું એજ ઇશલામી-યતને માટે દુરસ્ત છે તેમજ હમે લોકો પણ તે નખીઓ તેમજ હિંદુ સાસ્ત્ર મુજબના નવ અવતારો વગેરે શાસ્ત્રોને દાખલામાં મુકી તે દાખલાં તરફ પુજ્ય ભાવથી આગળ વધી, કશીપણ પરસ્તી કરતાજ નથી તે માટે હમારા પીર શદ્દહીન શાહેએ ફરમાંવીઉછે જે.

ઉગ્યા તેને ધ્યાવીચે

વારો તેની આણુ

કાલ ભોજન જમ્યા

તેના આજ શીયા કેવા વખાણુ

હિંદુભાઈઓ ગયા વખતની યાદીને વળગી રહીયા છે
તે માટે પીર શદ્દદીને ફરમાંવ્યું છે જે-

ગંગા બનારસ મત જાઓરે ગોદાવરી

રામ ભજન અથ કયશા ?

અલીપા રૂપ ભયોરે નારાયણ

જયશી કરણી ફલ તેશા

એ મુજબ અમાના પીરોએ માત્ર ભાષામાં આપણા
દેશ બધું હિંદુભાઈઓ સાથેનું ઇશ્વારામ દીનનું સત્ય સમ-
પણુ ઉદ્ધરતાથી જોડી આપીઉં છે.

જેમ શરીયત મુકી મારફત તરફ આગળ વધવી
જરૂર છે તેમજ હિંદુ શાસ્ત્રમાં બતાવીયા મુજબ હિંદુ
મત-મુકી નિકળંકી અવતાર (હૃં અલી) જાહેર થયેલા
ઇશ્વારામમત શ્રીકારવાની જરૂરીયાત તે પીરના ગીનાનોમો
ધણી ખુબી સાથે દરસાવાયા છે તે માટે ઉદ્ધરતાથી જોડેનાં
તે પીરના જ્ઞાનો કલામો માત્ર ભાષામાં હોવાથી ધણુ

પ્રીય લાગે છે જેમકે—

“ નખી મહંમદની આરતીને ચમર ઢરાઈ,

“ કંકુ ને કેશરના શાહાને છાંટણું છંટામ.”

ખુદાના પાકનુર (શાહા) ની આરતી (નુરપરસ્તી) નખી મહમદ કરે અને તે નુર ધરાવનાર ખુદા શાહાને કંકુ અને કેશરના છાંટણા થાય.

આરતી કંકુ કેશર સાથે નખી મહંમદનું નામ? વરી શું નખી મહંમદ આરતી કરે? લા હોલ ખિલા? કોઈ મોલવી શાહેજ શાંકડા વિચારના હોય, તો તેને નખી મહંમદના નામ સાથે કંકુ અને કેશરના છાંટણા વગેરે માટે એવી તો સુગ આવે કે—વાત ના પુછો પણ ઉપલા માત્રુ બાપાનાં પવિત્ર ફકરામાં પાકદીને ઇસલામની પવિત્ર પીછાણ કેટલી સ્પષ્ટ રીતે કીધી છે કે, નાનું બચ્ચું પણ ઇસ્લામ મતની પાક રસમો સેહેલાયથી શમજી શકે તેમ છે. આ માટે પણ જીલથી કેટલાક શાંકડા વિચારના ઇસલામીભાઈ એ અમારા ઉપર હિંદુપણાનું તહોમત મુકે છે પણ તે ગીના-નના ફકરામાં—“ ખુદાના નુની પરસ્તી નખી મહંમદ કરે

અને તે પાક તુરંની પરંસ્તીની સાનમાં જોડરાનના કે રંગ
બેરંગી છાંટણા કરવામાં આવે એખુલો અરથ બતાવનારી
મતલબ ૭ વરસનું બચ્ચું પણ સમજી શકશે, ને જ્યારે
સમજશે ત્યારેજ પાક દીને ઇસ્લામનો આશક થઇ કોઇ
પણ જાતની બીજી પરંસ્તી કરશે નહીં, પણ જે સમજાવવામાં
ન આવે, અરબી બાપા ઉપરજ આધાર રાખી બેશીએ તો
સહેલાઈથી દીનનો પ્રચાર કેમ થાય? બચ્ચાંના મગજમાં
દીનના પવિત્ર ઉમ્મલો કેમ ધર કરે? એ બાબત લક્ષમાં
લેતા જણાય છે, જે અમે માતર બાપામાં જે જ્ઞાનો
વાંચીએ છીએ તેથી દીને ઇસ્લામની ખુબીઓ થોડી મહેનતે
સહેલાઈથી સમજી શકીએ છીએ.

વાંચીયાનું કરીએ પણ વાંચવાથી જે સાર રૂપે
શીખામણું મલે તેજ ગ્રહણ થાય તો ફાયદો પુગાડે.
વાંચવાની મતલબ શું?

જ્ઞાન રૂપે જે ખાશ યાદ ન રાખવું હોય તે યાદ
રહું ન હોય ત્યાં સુધી વાંચીયા કરવું. હવે માતર બાપા
વગર સહેલાઈથી યાદ કેમ રહે? જ્યારે યાદ ન રહે, સાદી

સરળ બાબતો ન સમજાય, શું કુદ્ પડેતી અને શું નુર
પડેતી, એ પહેલું પગથીઉં પથ ન જડે . થાત એટલી
પથ પુરી સમજણ ન પડે એ ઇસ્લામી સુદ્ધ વર્તનનાં
પ્રચારની ખીલવણી માતર ભાષા વીના થાવાને જમાના
જેટલો ટાઈમમાં શુચવાયા જેવું થઈ પડે છે.

માત્ર ભાષાથીજ દીનના ઉત્સુકો સેહેલાયથી
સમજાય છે, નાનું બચ્ચું પોતાના કુમળા મગજમાં કે
નિર્દોષ નિસ્વાર્થ રદ્યમાં ચલી નખીના નુરનો ચિરાગ
મોહ્યતથી પ્રગટાવી પાક દીને ઇસ્લામની મોહ્યતના
મારગમાં આસકાના રીતીએ વરતે છે, ત્યાં તેને ખીજ
અકીદાવાળાના છોકરાઓની સોહ્યતમાં (રકુલમાં) “ખોજ
ન હિંદુ ન મુસલમાન” એવા શબ્દ પ્રકાર કુમળા રદ્યને
લાંખી સમજણ વીનાના નાદાન બચ્ચાંને સખત લાગે છે.
પછી છોકરો ઘરમાં આવી કહે છે જે મને આવી રીતે
સાંભળવું પડ્યું તેના જવાબમાં તે દીકરાનો ખોજ બાપ
૭-૧૦-૧૨ વરસના છોકરાને ફિલ સુદ્ધ થઈ જવાતું કહે
છે જ, ધર્મની બાબતમાં કોઈ સાથે તારે જુદ કરવી નહીં.

જે હિંદુ છોકરો મુસલમાન ધરમને ખોડું ગણે ને કંઈ ખોલે તો પણ ખમી લેવું તેમજ કોઈ મુસલમાન છોકરો હિંદુ નવ અવતાર કે રાજા હરીચંદ પેલાજ ભગત વગેરે ને કશું અજ્ઞાનતાથી ખોલે તો તારે તેની સોખતમાં તેવી વાતમાં હા પાડવીજ નહીં કારણુ જે આપણા પીર સદર-દીન મા આપે કોઈને ખરાબ કહેવાનું કે કોઈની નીંદા ગીબત કરવાની ગીનાનમાં સખત રીતે ના પાડી છે. ખાતે સિંધી સ્કુલમાં તને માસ્તર જે સીખવે છે, તેમાં ગીના-નના પાઠોમાં હિંદુ શાસ્ત્ર અને મુસલમાન શાસ્ત્ર બેઉનો પુરો દ્રષ્ટાંત દાખલ અભ્યાસ થાય છે બાકી બીજી સ્કોલમાં તો આપણે દુનીયાનું ઇલમ શીખવું પડે છે, તો હા હા કરવી, કોઈને ના પાડવી નહીં તેમ હિંદુ ભગતો કે અવતારોને કોઈ નીંદે તો કાન દેવું નહીં.

આવી રીતે જ્યાં જ્યાં ખોળા છોકરાઓ ભણે છે, ત્યાં ત્યાં બીજી દામો તરફથી જે શબ્દ પ્રહારો ખમવા પડે છે, તેનો સેવકને પુરો અનુભવ મલેજો છે.

થઈ ગયેલા નખીયો કે અવતારીક પુરખોના પવિત્ર

નિઃકલંક ચરિત્રો દ્રષ્ટાંતમાં મુકી, વારા તેની આજુ એ
 રીતીએ પાક દીને મહાજાની પવિત્રતાને જાળવી અલી
 નણીની તુર પરસ્તી કરવા માટે જે જે દ્રષ્ટાંતો-અપાય
 તેથી, દીને ઇસલામની પવિત્રતાને કશે બાધ પુગતો નથી
 પણ વગર સમજીએ કોઈ ઇસલામીભાઈ અમને અનુન-
 તાથી કે નિરદોષતાથી કંઈ કહી બેસે છે, પણ પછી
 જ્યારે ધાર્મિક બાબતમાં તેની સાથે ચર્ચામાં ઉતરતાં એક
 સાંકડી હકની વસ્તુ વગરની દલીલો સાથેની અમારી
 ભુલ હોવાનું ગણનાર પોતે જે બુલે છે, એમ ખાત્રી
 પુર્વક જોઈ અમે તેઓ તરફ કશે અભાવ રાખ્યા
 સિવાય મઉન ધારણ કરીએ છીએ. ઉપર કહ્યું તેમ
 સ્કુલમાં બચપણથી હિંદુ અને મુસલમાન બાઈબંધો સાથે
 સબ્યતા ધર્માવવાનું, બચપણમાં જે શિક્ષણ મળે છે, તેને
 પરતાપે કોઈ તરફ રોશ કે અભાવ અમને રહેતો નથી.

કોઈ સાથે અભાવ ન દરશાવવો કે એકસાંપી ન તોડવી
 એ અધિક્યતાનો પાઠ અમને બચપણથી સહેલાઈથી મળે
 છે, ને કોઈ સાથે અભાવ ન રાખવો એજ ઇસ્લામ

ધરમનો મુદ્રાલેખ અમે માનીએ છીએ બાઇબલ હિંદુ કામ સાથે કે હિંદુ શાસ્ત્રો સાથે અભાવ દેખાવામાંજ કાંઈ કાંઈ મોહમેદનબાઈ મુસલમાની માને છે. જહોલીયતની આ કહેવત પ્રચલિત છે જે—મરનાર બાપને ઓકરો પુછે છે. ઓકરો—બાવા આપણો ધરમ કયો ?

બાવા—હિંદુસેં અવળાં ચલણા.

એ અમાન દ્રષ્ટાંત મુજબ કાંઈ ઠેકાણે કાંઈ સાથે પણ અધિક્યતાનો ભંગ થતો અટકાવનારા સાહિત્યોની પહેલી જરૂરીયાત છે. પાક દીને ઇસલામની ઝળાતી નેમને પ્રકાશ આપનારી પવિત્રતા હમારામાં જળવાય રહી છે તે હમારા સરતાજ હાજર ઇમામનાજ પ્રતાપ છે ને તે નામદારની ઉત્તમ નસીહતોનેજ આભારી છીએ. તે નામદારન ફરમાન મુજબ વરતવામાંજ અમારું શ્રેય છે. ને ફરમાનનો અનાદર કરવાથી અમારી બરબાદી છે, એ આખી કામ સારી રીતે સમજી શકે છે. જેથી તે પાક હાજર ઇમામના પવિત્ર ફરમાન (જવાહેર) નો અમલ સહેલાઈથી માય

છે, ને એક આખી કોમમાં કશા પણ શીરકપણા વગર શુદ્ધ ઇસ્લામી વરતન આપ્યાદ રહેવા પામ્યું છે. એક દશ વરસનો ઇસમાઇલી છોકરો પણ કબર કે પથર કે મીનારા તરફ પીયાર ધરાવતાં શીર્કપણાનો ગુનો લાગુ થયાનું સમજી શકે છે, તેનું મુખ્ય કારણ દરેક ઇસમાઇલી વ્યક્તિના નિર્મળ ધાર્મિક પવિત્ર પ્રેમનો પ્રવાહ જાગતી નુરાની જ્યોત ધરાવનાર ખરહક ઇમામે ઝમાનના નુરી દીદારની તલ્લખ ધરાવનારો હોય છે ને પોનાની નાની મોટી તમામ ઉમેદો તે પાક મજહરે જાતે ઇલાહી ખુદાઇ નુર સીવાય કોઈ પુરી કરવા શક્તિ ધરાવતો નથી જેથી કોઈ તરફથી આસ્થા બંધાતીજ નથી.

“અવલ-અલી સો આખર અલીની” અખંડ જ્યોત મુકી કબર કે મીનારે શા માટે જાય ? ફકીર કે હગ દર-વેશથી શા માટે હંભાય ? શીર્કપણાથી ચમગયેલા ઇમામની કબરને કે તાપ્પતને કે કશાને પણ શા માટે ગણે ? એ મુજબ અમારામાં એવી એકપણ રસમ નથી જે ઇસ્લામની પવિત્રતાને બાધ આવે, આ અંધકયતાના જમાનામાં શુદ્ધ

ઇસ્લામી ધાર્મિક વરતન ખુલ્લી રીતે પાળીએ છીએ. ખુદાના પાક તુરે વહદાનીયતની હસ્તીમાંની ધાર્મિક બારીક બાબતોનું ઉંચે દરજ્જે જ્ઞાન ધરાવનારી એક આખી કોમનો એકજ મત, એકજ રંગ અને એકજ તુર પરસ્તી માટે એકજ ધોરણનું પાક ઇસ્લામી વરતન જોઇ, દરેક ઇસ્લામી બાઇ અમારા માટે ખોટા વિચાર ધરાવનારા સાહિત્યોને આ ઉપર કરેલ ખુલાશાથી ખોટા ગણી અમારું શુદ્ધ ઇસ્લામી વરતન હોવા માટે કશી શંકા રાખશે નહીં એજ ખુદા પાસે ચાહીએ છીએ.

ઇસ્લામી અધિક્યતાના વિષયમાં ઉપલો હમારા એક શીરદા માટેનો કાઠિલો ખુલાસો, મુકાએલા આરોપનો જવાબ દેવાની જરૂર અને અધિક્યતા માટે તે ખુલાસો દરવાની જરૂર જોઇ કાઠિલો ખુલાસાથી વાંચક વરગને કશો કંટાળો આવ્યો નહીં હોય કારણ જે શીરકપણા વગરનું ઇસ્લામી શુદ્ધ વરતન કેવું હોય તે અમારો આ ખુલાસો અમારા શુદ્ધ વરતનનું દ્રષ્ટાંત આપે છે, પણ

ધસલામી અધકચતાના મારગમાં કંટક જેવી હસ્તી ધરાવનારા અસનાઅશરી લેખક મી० એદલજી ધનજી કાખા ઉપસી હમારો ખુલાસો ખરો હોવા છતાં તેને અતિશયોક્તિ ભરેલું ગણી તેની પોતાની ખાસીયત મુજબ કંઈ નુકતે ચીની કરતાં એવો પ્રશ્ન કરશે કે:-

“તેવી રીતના બાળુગાં પુકા છે ત્યારે સેંકડો ઇશનાસરી નામદાર આગાખાન સાહેબની મુરીદીમાંથી નીકળી ગયા તેનું કેમ?”

એવો પ્રશ્ન કરી તે ઉપર કંઈ ચુંચણા કરે તં પહેલાં તેવા પ્રશ્નનો પણ સત્ય ખુલાસો સચ્ચતાથી આ અધકચતાવાળા લેખમાં કીધો અસ્થાને તો નહીં જ ગણાય.

જે જે અશનાસરીઓ ધરમ તજી ગયા છે, તેઓએ ધારમીક કેળવણી મેળવવાની મુદ્દલ કાળજી રાખી નથી. ધારમીક પ્રેમ વગર જ્ઞાતના કાયદાને માન દેવું કે ધારમીક દુરમાનો માનવામાં કંટાળો ખાય તેમાં નવાંધ શું? તેવા જ્ઞાતના કાયદા તેઓને સખત બંધન જેવા લાગ્યા. છુટા

વિચાર ધરાવનારા ધારમીક ગ્રેમ વગર કોઈ તરફ કે કોમ
 તરફની કશી બાબતને માન દેવું તે રોકટોક જેવું ગણી
 કંટાળો ખાઈ છુટું રહેવાનુંજ પસંદ કરે છે તેવી રીતે તે
 જુદા પડનારાઓએ અમારા ધરમની કેળવણી મુદ્દલ લીધીજ
 નથી, જેથીજ જુદા પડીયા છે. આ અધકચતાવાળા વિષ-
 યમાં તેવી ગંધ ગુજરી યાદ કરી વધુ લંબાણુ નોંધ નહિ
 લેતાં ટુંકમાં એટલુંજ જણાવીશું જે, નામદાર બાગા-
 ખાનવાળા કેસમાં એઓમાંના કેટલાક મેમ્બરોએ વાદીપક્ષ
 ની તરફથી આગેવાની લીધી હતી. વાદી પક્ષ તરફથી
 અમારા શાક્ષીઓને ઉલટપાલટ ધારમીક સવાલો પુછાવ-
 વામાં તે લોકોમાંના કોઈ કોઈ મેમ્બરો હતા મે ધારમીક
 લાગણી ઉશકેરાય એવી રીતે ઉલટપાલટ પુછવામાં તેઓને
 હાથ હતો. અને વાદી પક્ષ તરફથી એઓમાંના મેમ્બરો
 જખાની આપવા આવ્યા હતા. તેમાં કેટલાક મેમ્બરોએ
 પોતાની શાક્ષીમાં ખોટી બાબતો જણાવી છે છતાં પણ
 ધનસાહની કસોટીમાં સત્ય બાત કુપી રહી નથી તેમાંનાં
 કેટલાક મેમ્બરોએ જખાનીમાં જણાવ્યું છે જે:-

“હું કદી કદી ખાને જતો,” વરી કાઢ કહે.

“હું કદી પણ ખાને ગયો નથી,” તેમાં પણ એક પધસા પાત્ર મેમ્બર અમે લુલતા ન હોઈએ તો, મીં અમદુલા લાલજી (હશે) એ ઉલટપાલટ તપાસમાં ઇસલામની કેટલીક બાબતોમાં તદ્દન અજ્ઞાનતા દરશાવી જેથી નામદાર જજે હસીને સવાલ કર્યો જે, “તમે મ્યુનીસીપાલ કોર્પોરેશનના મેમ્બર હોવા છતાં, ઇસલામની ખાસ બાબતો સમજી શકતા નથી, તો શું તમે ઇસલામી નામના જ છો?”

એના જવાબમાં તે મેમ્બરે જણાવ્યું જે “હું ધારમીક બાબતમાં વધુ જ્ઞાન ધરાવતો નથી.”

ખીજી કામવાળા ઇસલામની ખાસ બાબતો સમજી શકે, તેટલું પણ નહિં સમજનારા આવા મ્યુનીસીપાલ કોર્પોરેશનના મેમ્બર માટે નામદાર જજને હસવું આવ્યું છે. એ ઉપરથી સમજી શકાશે જે, આવા શ્રીમંતો ધરમની કેળવણી લીધા વગર ધારમીક પ્રેમનો જુસ્સો પેદા થાવા વગર શાતી બંધારણમાં રહેવું. પરતંત્રતા જેવું થઈ પડ્યાથી

ધરમની ખુબી જોઈ શકીયા નથી ને તે ઇશનાઅશરી
મજહબમાં જવા પછી પણ તે ધર્મ માટે પણ કશો પ્રેમ
કે ધરમથી રીત રસમ માટે વાકેફગાર હોવામાં સુન્ય જેવું
હોવાથી કોઈમાં સાક્ષી આવવા આવતાં ખુલા પડી ગયા
છે. આવી રીતે શ્રીમંતો ધરમથી જુદા પડ્યા તેને લાગતા
વલગતા પછી “મોગલને મોતે” મોત ગણી શ્રીમંતો પાછળ
ગરીબો પણ તણાતા ગયા તે ૧૯૦૧ પછી કોઈ ઇશના
અશરી થયો હોય તો નામને ખાતર કે સગાસંબંધીઓના
ખાતર ગણતરીનોજ.

એ ઉપરથી સમજી શકાશે જે અમારો ધરમ તજી
જનારા અમારા શીરકાનો વાંક ન કાઢે તો તેઓની મસ્કરી
થાય. જે આગાખાન સાહેબ જેવા મુરસીદની મુરીદીમાંથી
શા માટે નીકળી ગયા હશે?

ઉપર મુજબના થોડા લોકો એઓના વાંકના ખાતર
ગાતી બહાર જઈ અશનાઅશરી થયા છે છતાં પણ તેમનાં
કોઈ કોઈ પાછા નામદાર આગા સાહેબની કૃપા પાત્ર થઈ
ધરમમાં પાછા આવ્યાં છે.

ધરમમાં દાખલ થનારા ગુપ્તી ભાષ્યો અંધ અંધાણુ
 અંધ વિચાર કીધા વગર દોડી આવ્યા નથી. તેઓમાં
 ખી. એ. ડાકતર વગેરે ઇંગ્લીશ ઉંચ ફેળવણી મેળવ્યા
 છતાં ધરમની બાબતમાં એટલા બધા પ્રવિણ છે કે કોઈ
 મોહમેદનભાઈ પહેલો મોહમેદન થઈ તેની મુસાકાત લેશે.
 તે હાન ઇસલામની પવિત્ર રસમનું પાલન કેવી રીતે કરવું.
 તે નવા હિંદુ થયેલા અમારા ઇસમાઈલી ગુપ્તી ભાષ્યો
 સમજવી શકે તેવા છે, તે નવા ખોળ ભાષ્યોને કોઈ
 મોલવી કે મુલાં શીખવે તે પડેલાં મોલવી કે મુલાંએ શું
 શું શીખવું જોઈએ, તે નવા ખોળભાઈએ સમજી શકે
 તેટલે દરજે ઇસલામ ધરમના પવિત્ર ફરમાને જાણવામાં,
 પવિત્રતા જાળવવામાં પ્રવીણ છે.

ઉપર મુજબ અમારા એક શીરકા માટેના ખુલાસો
 અમારી અદના બુધ્ધિ અનુસાર કીધો છે. તેમાંથી સાર
 ગ્રહણ કરી અમારા શીરકાની નિર્દોષ શુદ્ધ ઇસલામને
 છાજતી રસમને દરેક ઇસલામી ભાઈ પ્યારની નજરથી
 જોય એજ હમારો હેતુ છે, ને એજ ખુદા પાસે હમે

ચાંચીયે કીચે ભે, દરેક શીરકામાં અઘકમતા સાથે શુધ્ધ
 ઇસલામી વર્તન જણાઈ રહે ઇસલામી શુધ્ધ વરતનની ખાસ
 નેમ ચોકજ છે, તે તે માટે ઇસલામ ખે મલ છેજ નહીં.
 મરહુમ મુલામ મહમદની હમે ખોજની નિર્દોષ રસમ માટે
 દેખીત રસમ ગણવા માટેની ભુલ સીવાય ઇસલામમાં
 શીરકામાં વધી જવાનો બજાએ બાજબી છે, તેમાં પણ
 કોઈથી ના પાડી શકાય તેમ નથી. હવે ઇમામ હુસેનના
 જન્મનામાં કરમવાના મેદાનમાં દીનની લડાઈ થઈ તેમાં
 કેટલાક ઇસલામીલાઈએ સહીદ થયા ને દરજે ખુસ્તા તે
 સાથે હવે ઇમામે પણ ઇમામતનું તુર હજસ્ત જેનુલયા
 ખેદીને સુપુરદ કરી વફાત પામ્યા. આ કરણા રસિક બાબ-
 તને મસગીનીનો દીવસ ઢોંગવી કેટલાક આપણા ઇસલામીલાઈ
 એમાં ગમ દરશાવવાનો રીવાજ પડી ગયો છે ને જેમ
 વધુ ગમ દરશાવાય તેમ હવે ઇમામ હુસેન તરફ વધુ
 ખાસની લાગણી દરશાવ્યા માટે સવાબ હોવાનું માને છે
 જેથી વધુ ગમ ઉરપજ થાવા માટે બનેલા બનાવો અને
 ચોક્કસ શુદ્ધમોજો અતિશયેકતા બાપરી કીસા અને બયાન

લખાયાં છે, જે મોહરમના પવિત્ર દિવસોમાં જખાં-
 દરાજની ગમ ઉપજવનાર હલક કાઢવાની
 પ્રેકટીસ જાણનાર આલીમ અસરકારક રીતે વાંચે છે,
 ને તે ગમ ઉપજવનાર વાંચન (કિસો રોજખાની કે
 જયાન) સાંભળી લોકો છાતી કુટે છે, તે એટલે સુધી
 કે છાતીમાંથી લોહી કુટી નીકળે ને કુટતાં કુટતાં ખેબાન
 હાલતમાં આતી જાય તેટલે હદ સુધીની જાન ફેશાની
 ખતાવી હૃદયમાં હુશેન તરફ પ્યાર ભરી લાગણી
 દર્શાવે છે તે પણ તેઓના મનથી દુરસ્ત ગણાય છે,
 જે કે હૃદયમાં હુશેન માટે દરેક ખસલામી બાઈઓના
 જીગરમાં પ્યાર ભર્યો હોય છે, તેમાં પણ આપણા
 કેટલાક બાઈઓ ઉપરની રીઠીથી પ્યારની લાગણી દેખાડી
 સંતોષ માને છે, પણ દુનિયામાં જેમ વધુ ખુશી થવું
 નહી તેમ વધુ ગમ પણ કરવો જોઈએ નહી.

જીવાન એકજ દીકરો ખુદા તઆલાની રહેમતે પુગે
 તોપણ ખુદાની દરબારમાં સુકર માંગીને તે માટે ગમ
 ગોનીના આંસુ નહી ખેરવા જોઈએ, રોયાથી કે ગમ

ક્રીધાથી મરનાર ફરજંદના હકમાં તુકશાન પુગે છે, તે સરવે આલમ માન્ય રાખે છે, વળી પણ રોવું અજ્ઞાનતાથીજ આવે છે. રોવું આપણા સ્વાર્થ માટે અજ્ઞાનતાથી થાય છે, ને ફરજંદના રૂંદના હકમાં તુકશાન પુગે છે, આપણો ફરજંદ સાથેનો સ્વાર્થ તુટી ગયો ફરજંદ ગયો તે ભેગો સ્વાર્થ ગયો. તેમજ વિધવા સ્ત્રીનો ભરથાર મરી જવાથી થતો વિલાપ પણ ભરથાર તરફના પ્યાર કરતા પોતાના સ્વાર્થ માટે વધુ થાય છે. તે હૃદયમાં હુશેને જોમો સફાર્યો પણ તે પોતાની પાક ઇમામત હૃદયમાં જોનું અખાતીનમાં ચાલુ રાખી ગયા છે, પણ જો ઇમામત સાથે લઈ ગયા હોતે ને દુનીયાને ઇમામ વગરની કરી ગયા હોતે, તો જરૂર રડવા પીટવાની રૂઢી અમલમાં મુકાતે પણ તેમ થયું નથી, માટે ગમ કરવો જોઈએ નહીં, વળી હૃદયમાં ઇમામ હુશેને દીનની લડાઈ ઉભી કરી તેમાં પણ આપણને જાણવા જાયક ધડો મલે છે જે તે વખતમાં કુશરો અને મોમીને ભેગા એક મસજીદમાં નીમાજ પઢતા હતા તેની પીછાણ થાવા માટે કસોટી

ઝરી મોમીન પક્ષને પોતાના છત્ર હેઠે આખાદ સખી મામે
 દાકર પક્ષ જુનાહમાં ગરકાવ થવા તે ઇમામ સામે લડવા ઉત-
 રયું તેમાં મોમીનો શહીદને દરજે પુગીયા તેમે માટે પાક
 ઇમામના રક્ષણ હેઠળ ખુશીયાલીકું અને વધાઈકું થઇ અને
 દાકર પક્ષ હ. ઇમામ સામે લડી જુનાહમાં ગરકાવ થવા
 ને હ. ઇમામ હુસેનના પાક જશમ મુખારકને ધાતકી
 રીતે જખમ કીધા તે માટે અલખત તે ખામત આપણને
 ગમ. ઉપજાવનારી અને દીલગીર ખવાવનારી જણાય છે
 પણ લડાઇનું ખરું રહસ્ય તપાસવા ઘેરીએ છીએ તો
 એ સાર મહે છે જે, દીન માટે તે પાક ઇમામે જે ભોગે
 આપ્યા તેવા ભોગે તેની ઉમતે આપવા બોધ્યે ને
 ઇમામના પક્ષમાં દ્રઢ વિશ્વાસથી પાકા મોમિન થઇ રહેયું
 બોધ્યે દુનીયાનો ગમે તેટલો મોટો લાભ બાલમ કે
 સ્વાસ્થ્ય ખાતર દાત હાથમાંથી ન ગય તેમજ તેવા
 લડાઇના સખત સંજોગે કસોટી ચાતાં હ. ઇમામ હુસેનના
 સાચામાંથી પાક દીનદારા છુટા થયા નહિ તે મુજબજ
 દીનને દ્રઢતાથી વળગી રહેવાનો હક્કમાંથી ખાલમે બોધ

લેવો નેમ છે. તે ગુહારથ ઉપર ખાસ લક્ષ આપવા જેવી પવિત્ર નેમ આગળ હ. ઇમામની મોહેબતની પીછાણુ માટે રડવું' યા પીટવું' લખ બેસવાની દલીલ ટકી શકે તેવી નથી.

આપણુ શીઆ બાઇઓને તે માટે સબ્યતાથી કહેવામાં આવે તો હક વાતનો તેઓથી ઇન્કાર થઈ શકે નહીં અને એ ઇસ્લામ મતની પવિત્ર નેમથી ઉલટી રીતે ચાલતી રસમ અને રીઠી માટે શુભ હેતુથી સત્યતા અને સબ્યતાથી સાહિત્યદ્વારા સમજાવવા માં આવે તો હક વાતની અસર થાવા વીના રહે નહીં, ને મોહરમના પવિત્ર દીવસોમાં ઇબ્રાહિમ બંદગી કરી તે ખરા રહસ્યને સત્યતા અને દ્રઢતાથી વળગી રહેવાનો સત્ય અવાજ માટે બે મત જણાયજ નહીં એવો એક મત થયેલો આમ ઇસ્લામ સ્વીકારેલો કેળવાયેલો એકજ બુલંદ અવાજ માટે એકજ મતનો સત્ય માર્ગ દર્શક સાહિત્ય બહાર પડે એજ આજનો જમાનામાં પ્રકાશ પાડી શકે તેમ છે.

ઇસ્લામી અધિકૃતતા પ્રાપ્ત કરવા માટે સત્યતાનો

સભ્યતાથી પ્રચાર વધારવો જોઈએ, દરેક એક એક ક્ષીરકા તરફથી માન્ય હોય તેવા એક મત ઇસ્લામની હક વાતનો ઉદાર ઘંટ નાદ સાહિત્ય દ્વારા વગાડવો જોઈએ તેમાં પણ અહલે ઇસલામની અધિક્યતાની ખાસ નેમ લક્ષ્ય બહાર કે ગણતરી બહાર રહેવી જોઈએ નહીં. દરેક ઇસ્લામી સાહિત્ય સેવા બળવનારા વિદ્વાનોની સેવામાં અમારી નમ્રતા પુર્વક એ અરજ છે જે તેઓ ઇસ્લામી સાહિત્ય સેવા બળવે ત્યારે“ ઉદાર ઇસ્લામી અધિક્યતા કે ઇસલામી એકસપી” મોટા અક્ષરે લખી પોતાની ટેબલ ઉપર ગોઠવી રાખશે ને તે મોટા અક્ષરે આંખો ક-તા પણ મોટાં હોવાથી સાહિત્ય સેવામાં ખુદા અને ખુદાના રસુલના ખાતર હૃદય મહમદ પેગમ્બરની બહાલી ઉમ્મનની અધિક્યતા જાળવાય રહેશે તો સાહિત્ય સેવા બળવનાર વિદ્વાન બાપ્તની મહેનત વ્યર્થ જશે નહીં.

એ રીતે સાહિત્યદ્વારા ઉદાર અને વિશાળ પ્રયાસથી ઇસ્લામી અધિક્યતાનો માર્ગ કાંટા વગરનો થાશે અને દરેક એક એક ઇસ્લામી જુદા જુદા ક્ષીરકામાં રહી

અધિક્યતાને સંભાળી પરસ્પરના પવિત્ર ધરિલામી પ્યારની
 જળવણી કરશે તો ખુદા અને ખુદાના રસુલની વહાલી
 હુમ્મતની અધિક્યતાની દીને ધરલામની સત્ય નેમને
 પ્રકાશમાં લાવશે અને અધિક્યતાથી દીન અને દુનીયાના
 દરેક લાભો પરસ્પરની મદદથી મેળવવા નશીબવાન થઈશું.

છાપનાર મેનેજર વહીલાઈ નાનજી ધી ખોજી
 સિંધી છાપખાનું ૧૧૩, પાલખી મહેલોવા મુખ્ય ન. ૬

પ્રગટ કરનાર;

મી. એ. જી. ચુનારા,

૬૦ ખડક જમાતખાના સામે શેઠ જાફરભાઈ

શેરમહમદના માળામાં મુખ્ય-૩.

હાજર ઈમામની હીદાયત

અને

મુનાશી કોનો દુરાગ્રહ.

નામદાર આગાખાનની હજુરમાં સવાલ પુછનારાઓ
ને હિદાયતનુમા મળેલા ઉત્તમ રહસ્ય યુક્ત જવાબો ટીકા
સહિત.

કીંમત માત્ર ચાર આના.

લખો—

ઈસ્માઈલી સાહિત્ય ઉત્તેજક મંડળ,

પાલખી મોહલ્લા મુંબઈ નં. ૯.

હપાય છે !

હપાય છે !

અમર ફરમાન ઉપર ઉમ્મતની દ્રઢતા
ધાને

ઈસ્માઈલીયા શીરકાતું ખરૂં ધારમીક જીવન.

શિયા ઇમામી ઇસ્માઈલીયા બિરાદરોને આ ગ્રંથ
એક વખત વાંચવા ખાસ ભલામણ કરવામાં આવે છે,
તેમાં જણાવેલી વિગતો દરેક ઇસ્માઈલીયા કુટુંબને ચાલુ
જમાનામાં ધારમીક બુલંદીનો પાઠ શિખાવનારી છે, અને
કેટલીક રૂઢી રિવાજો માટે હાજર ઇમામનાં ફરમાનોની
યાદી જીગરમાં જાળવી રાખવા ઉપયોગી થઈ પડે તેવી
સુંદર છે. કીંમત-રૂ. ૦)૨.

ધી ખોજ સિંવી હાપખાતું,

૧૧૩, પાલખી મહોલા મુબ્બ-૨.

તર્થ્યાર છે. મંગારો ! જહાર પંડી ચુકી છે.

ખુદલો ત્રીઠીનું લોપાણું

માને

આરય સમાજ પંડીતની અવદશા.

પડીત રાધા કૃષ્ણે નામદાર આગાખાનને ફાંટાખાજ
વીચારોથો ઉર) સવાલો પુછેલા, તેનો વિગતવાર ખુલાસો
સાથેનો હકીકતી ઇસ્લામનાં હેરત પમાડનારા સ્પષ્ટ સિધ્ધાં-
તોથી જવળ આપીને આગાખાની ખોળખોના ધરમન-
છુપાં કિમતી તત્વોના તેજસ્વી પ્રકાશથી વિરોધીઓને
આંજ નાખ્યા છે.

લગભગ ૩૦૦) પાનાનું દળદાર પુસ્તક, પાકી
ખાઈન્ડીંગ સાથે કીમત માત્ર આઠ આના, લખો.

ઈ. સ. ઉ. મંડળ.

પાલખી મહોલો મુંબઈ-નં.

